

Licencjonowane źródła elektroniczne w polskich bibliotekach szkół wyższych (stan na 31.12.2024)

Głównymi celami prac zespołu StatEL¹ są

- uporządkowanie terminologii dotyczącej źródeł elektronicznych
- ujednoczenie danych statystycznych w tym zakresie podawanych do: GUS, AFBN, rankingów prasowych, itp.

W 2011 r. ustalono listę tytułów zasobów elektronicznych, do których dostęp umożliwiają biblioteki szkół wyższych: w ramach opłat indywidualnych, opłat konsorcyjnych i w ramach licencji krajowej. Lista jest aktualizowana każdego roku. Każdy zasób przyporządkowano do minimum jednej z kategorii:

- baza danych²,
- książki elektroniczne,
- czasopisma elektroniczne,
- normy/patenty.

Następnie określa się liczby baz danych, czasopism, książek itp. w poszczególnych serwisach, biorąc pod uwagę założenia:

- w przypadku czasopism elektronicznych bierze się pod uwagę wyłącznie wersje pełnotekstowe,
- rozpatruje się płatne zasoby licencjonowane, bez względu na źródło finansowania – tym samym włącza się zasoby z tzw. licencji krajowej,
- bierze się również pod uwagę zasoby bezpłatne dostępne w kolekcjach o płatnym dostępie,
- wyklucza się źródła bezpłatnie dostępne w sieci (np. OA) oraz dokumenty zdigitalizowane przez bibliotekę.

W tabeli nie uwzględnia się:

- baz na CD,
- narzędzi:
 - ułatwiających dostęp do e-zasobów (np. EDS, lista AdoZ),
 - językowych (np. Writefull, Grammarly),
 - antyplagiatowych (np. iThenticate),
 - do tworzenia publikacji/ilustracji (np. SciFlow, Mind the Graph) oraz
 - AI np. Scopus AI.
- pojedynczych tytułów zakupionych w ramach prenumerat indywidualnych.

¹ Zespół powołano w styczniu 2011 r. na wniosek Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich (KDBASP) oraz Zespołu ds. Standardów dla Bibliotek Naukowych przy AFBN. Obecny skład zespołu StatEL: Helena Gałek – kierownik (Politechnika Krakowska), Urszula Cieraszewska (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), Michał Kordek (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu), Piotr Rysztowski (Gdański Uniwersytet Medyczny), Iwona Socik (Politechnika Warszawska), Paulina Studzińska-Jaksim (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie), Gabriela Waliszewska (Uniwersytet Łódzki).

² Zgodnie z normą ISO 2789:2013 dotyczącą międzynarodowej statystyki bibliotecznej do baz danych zaliczono również pakiety książek i czasopism elektronicznych, w których możliwe jest jednoczesne wyszukiwanie we wszystkich tytułach. Dodatkowo pojedyncze tytuły dostępne w tych pakietach wymagają liczenia czasopism albo książek.

Zastrzeżenia szczegółowe:

- czasopisma w ramach baz/kolekcji liczymy unikatowo,
- archiwa - podajemy niezależnie od roku zakupu,
- jeśli baza jest komponentem kilku baz dodajemy wszystkie tytuły baz,
- bazy liczymy unikatowo bez względu na platformę (np. Medline, MLA, INSPEC),
- tytuły seryjne liczymy każdy osobno, np. Acta Crystallographica ser. A-E,
- serie, konferencje traktowane są w załączonej tabeli jako książki elektroniczne,
- PROLA podajemy tylko wtedy, gdy biblioteka kupuje dostęp poza konsorcjum
- nie wymienione w tabeli zasoby każda biblioteka dodaje w statystykach samodzielnie np. indywidualne tytuły czasopism, książek, itp., które zakupiła na własność lub do których umożliwiła dostęp. Przykładowo:
 - Ingenta, Ovid, – tytuły,
 - pojedyncze tytuły kupowane spoza kolekcji dostępnej w ramach zakupu konsorcyjnego,
 - encyklopedie/słowniki (np. Encyclopedia of the Bible and Its Reception Online)
 - atlasy, zbiory materiałów dydaktycznych (HSTalks), platformy dydaktyczne/oprogramowania (np. CompleteAnatomy, Innosabi Insight), kolekcje video (wyłącznie liczby baz lub video).

Oprac. Zespół StatEL, 23 stycznia 2024 r.